

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- ตารางแสดงการหาค่าประสิทธิภาพของชุดการสอน
- ตารางแสดงคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
- ตารางแสดงค่าความยากง่าย อำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
- ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ตารางที่ 3 แสดงการหาค่าประสิทธิภาพของชุดการสอน สำหรับกลุ่มหนึ่งต่อหนึ่งวิชาท้องถิ่น
ของเรา 1 (ส 071) ในจังหวัดชัยภูมิของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (50)	คะแนนแบบฝึกหัด					คะแนนทดสอบ หลังเรียน (50)
		1	2	3	4	รวม	
		10	10	10	10	40	
1	23	9	9	10	10	38	44
2	19	9	8	9	8	34	39
3	13	7	6	5	7	25	30
รวม	55	25	23	24	25	97	113
เฉลี่ย	18.33	8.33	7.66	8.0	8.33	32.33	37.66
ร้อยละ	36.66	83.33	76.66	80.0	83.33	80.83	75.33

$$E_1 / E_2 = 80.83 / 75.33$$

ตารางที่ 4 แสดงการหาค่าประสิทธิภาพของชุดการสอน สำหรับกลุ่มเล็ก วิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ต 071) ในจังหวัดชัยภูมิ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (50)	คะแนนแบบฝึกหัด					คะแนนทดสอบ หลังเรียน (50)
		1	2	3	4	รวม	
		10	10	10	10	40	
1	11	7	6	7	6	26	32
2	13	8	7	8	8	31	39
3	20	8	9	9	9	35	40
4	14	7	8	8	10	33	42
5	15	9	10	10	10	39	43
6	14	9	10	10	10	39	41
7	13	9	8	7	8	32	39
8	18	10	9	10	9	38	39
9	14	8	8	7	8	31	38
10	16	7	7	8	6	28	37
รวม	148	75	82	84	84	332	390
เฉลี่ย	14.8	7.5	8.2	8.4	8.4	33.2	39.0
ร้อยละ	29.6	75	82	84	84	83	78

$$E_1/E_2 = 83/78$$

ตารางที่ 5 แสดงการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน สำหรับภาคสนาม วิชาท้องถิ่นของเรา 1
(ส 071) ในจังหวัดชัยภูมิ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ลำดับที่	คะแนนทดสอบ	คะแนนแบบฝึกหัด					คะแนนทดสอบ
	ก่อนเรียน	1	2	3	4	รวม	
	(50)	10	10	10	10	40	
1	15	10	8	10	8	36	41
2	18	10	8	9	8	35	39
3	20	9	8	6	8	31	45
4	14	10	8	10	8	36	42
5	16	10	8	9	7	34	42
6	20	10	8	9	8	35	41
7	16	10	8	9	8	35	41
8	15	10	8	10	8	36	38
9	10	10	8	10	7	35	38
10	14	9	8	6	7	30	44
11	18	9	7	6	7	29	42
12	18	10	7	10	8	35	40
13	14	10	7	6	8	31	39
14	10	6	7	9	9	31	34
15	18	10	7	9	8	34	42
16	23	10	7	6	8	31	44
17	20	6	7	9	9	31	43
18	22	10	8	8	8	34	46
19	14	10	8	9	9	36	43
20	16	10	8	9	8	35	39
21	16	6	8	6	8	28	43
22	18	6	8	6	9	29	39
23	17	6	8	6	9	29	42

ตารางที่ 5 แสดงการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน สำหรับภาคสนาม วิชาท้องถิ่นของเรา 1
(ส 071) ในจังหวัดชัยภูมิ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (50)	คะแนนแบบฝึกหัด					คะแนนทดสอบ หลังเรียน (50)
		1	2	3	4	รวม	
		10	10	10	10	40	
24	15	10	8	9	8	35	42
25	21	10	8	9	8	35	48
26	16	6	8	6	8	28	44
27	17	9	8	9	8	34	46
28	20	9	8	6	9	32	39
29	15	9	8	6	9	32	39
30	20	9	7	6	9	31	43
31	17	6	7	9	7	29	44
32	22	9	8	9	9	35	47
33	13	6	8	9	8	31	38
34	18	6	8	9	8	31	45
35	10	9	8	9	9	35	36
36	7	9	8	8	9	34	34
37	16	9	8	8	7	32	39
38	20	9	8	8	7	32	43
39	12	9	8	8	8	33	39
40	20	6	8	8	8	40	45
รวม	611	347	311	323	324	1305	1658
เฉลี่ย	16.53	8.68	7.78	8.08	8.10	32.63	41.20
ร้อยละ	33.05	86.75	77.75	80.75	81.00	81.56	82.90

$$E_1/E_2 = 81.56/82.90$$

ตารางที่ 6 คะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) ในจังหวัดชัยภูมิ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง

ลำดับที่	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	21	32	15	41
2	17	28	18	39
3	15	19	20	45
4	18	32	14	42
5	15	21	16	42
6	10	22	20	41
7	20	23	16	41
8	16	30	15	38
9	19	25	10	38
10	18	24	14	44
11	17	34	18	42
12	18	24	18	40
13	17	27	14	39
14	21	31	10	34
15	19	32	18	42
16	15	32	23	44
17	22	30	20	43
18	19	31	22	46
19	16	31	14	43
20	16	20	16	39
21	17	27	16	43
22	18	24	18	39
23	13	31	17	42
24	18	38	15	42

ตารางที่ 6 คะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ต 071) ในจังหวัดชัยภูมิ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง (ต่อ)

	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
25	22	38	21	48
26	16	39	16	44
27	19	30	17	46
28	19	32	20	39
29	12	30	15	39
30	20	30	20	43
31	21	28	17	44
32	14	26	22	47
33	17	24	13	38
34	19	32	18	40
35	25	33	10	36
36	16	29	7	32
37	23	27	16	39
38	20	26	20	43
39	17	27	12	36
40	20	23	20	45

ΣX	715	1142	661	1648
$\bar{X}$	17.87	28.55	16.52	41.20
S.D.	2.98	4.81	3.60	3.60

ตารางที่ 7 แสดงค่าความยากง่าย อำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อสอบที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อสอบที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.73	0.24	26	0.23	0.05
2	0.53	0.18	27	0.40	0.43
3	0.78	0.16	28	0.58	0.27
4	0.53	0.21	29	0.50	0.38
5	0.25	0.28	30	0.30	0.11
6	0.60	0.33	31	0.58	0.22
7	0.48	0.07	32	0.25	0.43
8	0.28	0.28	33	0.30	0.06
9	0.80	0.10	34	0.70	0.31
10	0.73	0.41	35	0.25	0.24
11	0.40	0.37	36	0.40	0.21
12	0.48	0.43	37	0.60	0.46
13	0.43	0.11	38	0.53	0.21
14	0.48	0.51	39	0.30	0.22
15	0.38	0.21	40	0.35	0.18
16	0.48	0.27	41	0.38	0.38
17	0.25	0.25	42	0.48	0.18
18	0.40	0.20	43	0.33	0.17
19	0.40	0.14	44	0.50	0.13
20	0.60	0.23	45	0.50	0.14
21	0.43	0.33	46	0.80	0.26
22	0.53	0.37	47	0.35	0.20
23	0.60	0.62	48	0.55	0.46
24	0.38	0.08	49	0.70	0.29
25	0.33	0.19	50	0.45	0.14

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability KR - 20) = 0.71

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) ใน
จังหวัดชัยภูมิ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ที่	เนื้อหา/จุดประสงค์	พฤติกรรม				
		รู้จำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	รวม
1	ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ					
	- บอกประวัติความเป็นมาของ จังหวัดชัยภูมิได้	5	-	-	1	6
	- บอกชนชาติดั้งเดิมของคนที่ตั้งถิ่น ฐานอยู่ในเขตจังหวัดชัยภูมิได้	3	-	-	1	4
	- บอกสาเหตุการย้ายเมืองในอดีตได้	2	1	1	-	4
	- บอกประวัติความเป็นมาของ พระยาภักดีชุมพล(แล)ได้	4	1	-	1	6
	รวม	14	2	1	3	20
2	บุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ					
	- บอกประวัติของบุคคลสำคัญได้	2	-	-	-	2
	- บอกผลงานที่บุคคลสำคัญได้ทำให้ ให้แก่จังหวัดชัยภูมิได้	1	2	-	-	3
	- วิเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมที่เด่น ชัดในการดำเนินชีวิตของบุคคล สำคัญได้	-	-	2	3	5
	รวม	3	2	2	3	10
3	สถานที่สำคัญในจังหวัดชัยภูมิ					
	- บอกสถานที่พักผ่อนทางธรรมชาติ ของจังหวัดชัยภูมิได้	2	-	1	2	5
	- บอกชื่อสถานที่สำคัญต่าง ๆ ใน จังหวัดชัยภูมิและบริเวณที่ตั้งได้	1	-	-	-	1
	- อภิปรายประโยชน์และความสำคัญ ของสถานที่สำคัญแต่ละแห่งได้	-	2	2	-	4
	รวม	3	2	3	2	10

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) ใน
จังหวัดชัยภูมิ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ต่อ)

เรื่อง ที่	เนื้อหา/จุดประสงค์	พฤติกรรม				
		รู้จำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	รวม
4	โบราณสถานในจังหวัดชัยภูมิ					
	- บอกประวัติความเป็นมาของ โบราณสถานในจังหวัดชัยภูมิได้	2	-	1	2	5
	- บอกสถานที่ตั้งโบราณสถานที่สำคัญ ในจังหวัดชัยภูมิได้	1	-	-	-	1
	- บอกวิธีอนุรักษ์โบราณสถานใน จังหวัดชัยภูมิด้วยวิธีการที่ถูกต้อง และเหมาะสม	-	2	2	-	4
	รวม	3	2	3	2	10

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	1	1
2	0	1	1	1	1	0.8
3	1	1	1	1	1	1
4	1	0	1	1	1	0.8
5	1	1	1	1	1	1
6	1	1	0	1	1	0.8
7	1	1	-1	1	1	0.6
8	1	0	0	1	1	0.6
9	1	1	1	1	1	1
10	1	0	0	1	1	0.6
11	1	1	-1	1	1	0.6
12	1	1	0	1	1	0.8
13	1	1	0	1	1	0.8
14	1	1	1	1	1	1
15	1	0	1	1	1	0.8
16	1	1	0	1	1	0.8
17	1	1	-1	1	1	0.6
18	1	1	-1	1	1	0.6
19	1	1	1	1	1	1
20	1	0	1	1	1	0.8
21	1	0	0	1	1	0.6
22	1	1	1	1	1	1
23	1	1	1	1	1	1
24	1	1	1	1	1	1

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
25	1	1	1	1	1	1
26	1	1	1	1	1	1
27	1	1	1	1	1	1
28	1	1	0	1	1	0.8
29	1	1	1	1	1	1
30	1	0	0	1	1	0.6
31	1	1	1	1	1	1
32	1	1	1	1	1	1
33	1	1	-1	1	1	0.8
34	1	1	-1	1	1	0.8
35	1	1	0	1	1	0.8
36	1	0	1	1	1	0.8
37	1	1	1	1	1	1
38	1	1	0	1	1	0.8
39	1	0	0	1	1	0.6
40	1	1	0	1	1	0.8
41	1	1	0	1	1	0.8
42	1	1	1	1	1	1
43	1	1	1	1	1	1
44	1	1	1	1	1	1
45	1	1	0	1	1	0.8
46	1	0	1	1	1	0.8
47	1	1	1	1	1	1
48	1	1	1	1	1	1
49	1	1	1	1	1	1
50	1	1	0	1	1	0.8

ภาคผนวก ข

- คู่มือครูชุดการสอน วิชาท้องถิ่นของเรา (ส 071) ในจังหวัดชัยภูมิ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- แผนการสอนปกติ
- ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คู่มือครู

ชุดการสอน

วิชา ท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) ในจังหวัดชัยภูมิ

ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำนำ

ชุดการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) ในจังหวัดชัยภูมิของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ.2533) เป็นชุดการสอนประกอบคำบรรยาย

ชุดการสอนประกอบคำบรรยายนี้ เป็นเนื้อหาในจังหวัดชัยภูมิ แบ่งเป็นหัว
ข้อ ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ บุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ สถานที่
สำคัญในจังหวัดชัยภูมิ และโบราณสถานในจังหวัดชัยภูมิ เวลา 10 คาบ และชุดการ
สอนนี้ได้ผ่านการหาประสิทธิภาพแล้ว หากมีผู้สนใจจะนำไปใช้สอน ผู้เขียนหวังว่าคง
เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง

วิเชษฐ พุทธรักษ์

คู่มือครู ชุดการสอนที่ 1

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในการใช้ชุดการสอนวิชา ท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) ในจังหวัดชัยภูมิ เรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ควรศึกษารายละเอียดและขั้นตอนการใช้ชุดการสอนดังนี้

1. ศึกษาและตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอน ซึ่งประกอบด้วย
 - 1) คู่มือครู
 - 2) แผนการสอนชุดการสอน เรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
 - 3) สื่อการสอนชุดการสอนประกอบด้วย ภาพโปสเตอร์พระยาภักดีชุมพล แผนที่ประเทศไทย สไลด์ประกอบคำบรรยาย แผ่นพับ เกมต่อแผนภูมิ และข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. บทบาทครู
 - 1) ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจ วิธีการใช้ชุดการสอนเรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ และเตรียมสื่อการสอนข้างต้น
 - 2) ครูควรค้นคว้า และอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เพิ่มเติม
 - 3) ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 50 ข้อ เวลา 50 นาที
 - 4) ลอนตามแผนการสอนให้ครบทุกขั้นตอน คือ ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ชื่นชอบกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุป ครูเป็นผู้นำอภิปราย และเปิดโอกาสให้นักเรียนหาข้อสรุปที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนมา
 - 5) ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรม ครูควรให้การดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง และให้คำแนะนำ พยายามให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมทุกคน

3. บทบาทนักเรียน

บทบาทนักเรียน ครู จะต้องเป็นผู้อธิบายให้นักเรียนทราบดังนี้

- 1) ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ให้ทันเวลาที่กำหนด
- 2) ตั้งใจตอบคำถาม อย่างเต็มความสามารถ
- 3) ยกมือ เมื่อต้องการเสนอแนวความคิด

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ

เวลา 2 คาบ

หัวข้อย่อย ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

(แผนการสอนทดลอง)

ความคิดรวบยอด

ชาวชัยภูมิสืบเชื้อสายมาจากกลุ่มชนดั้งเดิม ในดินแดนสุวรรณภูมิ ได้แก่ชนชาติละว้า และ อยู่ภายใต้อาณาจักรโคตรบูรณ รวมทั้งกลุ่มชน ที่อพยพมาจากประเทศลาว ซึ่งต่อมาได้ร่วมกันสร้าง สรรค์ วัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดชัยภูมิ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียน เรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิได้
2. บอกชนชาติดั้งเดิมของคนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ ในเขตจังหวัดชัยภูมิได้

เนื้อหา

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์สมัยก่อนกรุงศรีอยุธยา

ดินแดนไทยในครั้งอดีต เป็นส่วนหนึ่งของดินแดน ที่เรียกว่า "ดินแดนสุวรรณภูมิ" หรือ แห่ละอินโดจีน ซึ่งประกอบด้วยชนชาติ ดั้งเดิม 3 อาณาจักร คือ

1. ขอม คือกลุ่มที่อยู่ทางภาคตะวันออกของกลุ่มแม่น้ำโขงตอนใต้ปัจจุบัน คือ ประเทศ กัมพูชา
2. มอญ หรือรามัญ คือกลุ่มที่อยู่ทางภาคตะวันออกของกลุ่มแม่น้ำสาละวิน คือประเทศพม่า ในปัจจุบัน

3. ละว้า คือกลุ่มที่อาศัยอยู่ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา คือ ประเทศไทยในปัจจุบัน ชนชาติ ละว้าที่อยู่ในประเทศไทย ได้แยกออกเป็น 3 อาณาจักร คือ

- 3.1 อาณาจักรทวารวดี หรือละว้าใต้ อยู่ในภาคกลางของกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา แผ่ ขยายถึงตะวันตก และตะวันออกของไทยมีเมืองนครปฐม เป็นราชธานี
- 3.2 อาณาจักรโยนก หรือละว้าเหนือ อยู่ทางภาคเหนือของกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา จน ถึง ผังแม่น้ำโขง มีเมืองนครพนมเป็นราชธานี
- 3.3 อาณาจักรโคตรบูรณ หรือพนม อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของแม่น้ำ เจ้าพระยามีเมืองสกลนครเป็นราชธานี

สมัยกรุงศรีอยุธยา

ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ระหว่างพ.ศ. 2199-2231 จังหวัดชัยภูมิ ประวัติหลักฐาน การอยู่อาศัยของชุมชนเด่นชัดโดยประชากรได้อพยพมาจากเมืองเวียงจันทร์ ผ่านช่องสามหมอ ข้ามลำชี มาตั้งบ้านเรือนและประกอบอาชีพทางการเกษตร ชาวพื้นเมืองชัยภูมิได้ถ่ายทอดอารยธรรมทางด้านภาษาพูด ภาษาเขียน (ตัวหนังสือที่เขียนใส่ใบลาน หรือหนังสือผูก) วรรณคดี และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ สู่ชนรุ่นหลัง และเมื่อประชากรอาศัยอยู่มาก สมเด็จพระนารายณ์มหาราช โปรดให้เมืองชัยภูมิ ขึ้นตรงต่อเมืองนครราชสีมา เพื่อความสะดวกในการปกครอง เป็นต้นมา

สมัยกรุงธนบุรี

เมื่อกรุงศรีอยุธยา เสียให้แก่พม่าเมื่อ พ.ศ. 2310 เมืองต่าง ๆ ได้แยกตัวเป็นอิสระ รวมชุมนุมใหญ่ได้ 5 ชุมนุม คือ

1. ชุมนุมเจ้าพระยาพิชัยโลก อาณาเขตตั้งแต่เมืองพิชัย ถึงเมืองนครสวรรค์
2. ชุมนุมเจ้าพระฝาง อาณาเขตเหนือเมืองพิชัยถึงเมืองแพร่ เมืองน่าน เมืองหลวงพระบาง
3. ชุมนุมเจ้านครศรีธรรมราช อาณาเขตทางตอนใต้ของแหลมมาลายูถึงเมืองชุมพร
4. ชุมนุมเจ้าพิมาย หรือกรมหมื่นเทพพิพิธ โอรสสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระพิมายเจ้าเมืองจรัลภักดีต่อราชวงศ์ จึงยกกรมหมื่นเทพพิพิธเป็นใหญ่มีอาณาเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงด้านข้าง(กัมพูชา) นครราชสีมา ชัยภูมิ จนถึงสระบุรี
5. ชุมนุมพระเจ้าตาก ตั้งตัวเป็นใหญ่ที่เมืองจันทบุรี ถึงเมืองชลบุรี เมื่อ พ.ศ. 2311 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ยกทัพปราบชุมนุมพิมายได้สำเร็จ และทรงให้เมืองชัยภูมิ ขึ้นตรงต่อเมืองนครราชสีมา หลังจากนั้นในระยะเวลา 15 ปี สมัยกรุงธนบุรี ก็มีได้กล่าวถึงเรื่องราวของเมืองชัยภูมิอีกเลย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 50 ข้อในเวลา 30 นาที เพื่อวัดความรู้พื้นฐานก่อนเรียนของนักเรียน

ขั้นนำ

- ให้นักเรียนดูแผนที่ประเทศไทย แล้วให้ออกมาชี้ที่ตั้งของจังหวัดชัยภูมิ
- ครูติดภาพ อนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพลบนกระดาน แล้วตั้งคำถาม ให้นักเรียนตอบดังนี้
 1. อนุสาวรีย์นี้เป็นอนุสาวรีย์ของใคร ตั้งอยู่บริเวณไหนของจังหวัดชัยภูมิ
 2. เพราะเหตุใดจึงสร้าง อนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพล
 3. พระยาภักดีชุมพล มีความสำคัญต่อชาวชัยภูมิอย่างไร
 4. นักเรียนทราบหรือไม่ว่าก่อนที่จะพระยาภักดีชุมพลจะมาตั้งถิ่นฐานเป็นปักแผ่น ในจังหวัดชัยภูมิ ได้เคยมีกลุ่มชนดั้งเดิมที่อยู่ในดินแดนนี้มาก่อนได้แก่ชนชาติใดบ้าง

ขั้นสอน

1. เมื่อนักเรียนดูภาพและสนทนาในขั้นนำแล้ว ครูนำแถบประโยคคำถาม 4 ข้อ ติดบนกระดานเพื่อเป็นแนวทาง ให้นักเรียนตอบจากการสนทนาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ของจังหวัดชัยภูมิซึ่งมีประเด็นคำถามดังนี้

- 1.1 ดินแดนที่ตั้งจังหวัดชัยภูมิ ครั้งอดีตมีชื่อเรียกว่าอย่างไร
- 1.2 อาณาจักรที่มีอำนาจเหนือจังหวัดชัยภูมิคืออาณาจักรใด
- 1.3 หลังจากกรุงศรีอยุธยาได้เสียกรุงแก่พม่าแล้ว จังหวัดชัยภูมิรวมตัวอยู่กับชุมชนใด
- 1.4 เพราะเหตุใดเรื่องราวของจังหวัดชัยภูมิ จึงขาดหายไปในช่วงสมัยกรุงธนบุรี

2. หลังจากให้นักเรียนดูสไลด์แล้วครูทบทวน ความรู้ที่ได้จากประเด็น คำถามที่หนดในข้อที่ 1

3. ต่อจากนั้นครูแจกแผ่นพับ ซึ่งมีรายละเอียดเพิ่มเติม เรื่องประวัติความเป็นมาในจังหวัดชัยภูมิก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ แล้วสนทนา เรื่องประวัติความเป็นมา ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ จากแผ่นพับ โดยตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- 3.1 ดินแดนสุวรรณภูมิประกอบด้วยชนชาติ ไตบ้าง
- 3.2 อาณาจักรที่เกี่ยวข้องกับ จังหวัดชัยภูมิมากที่สุด คือ อาณาจักรใด

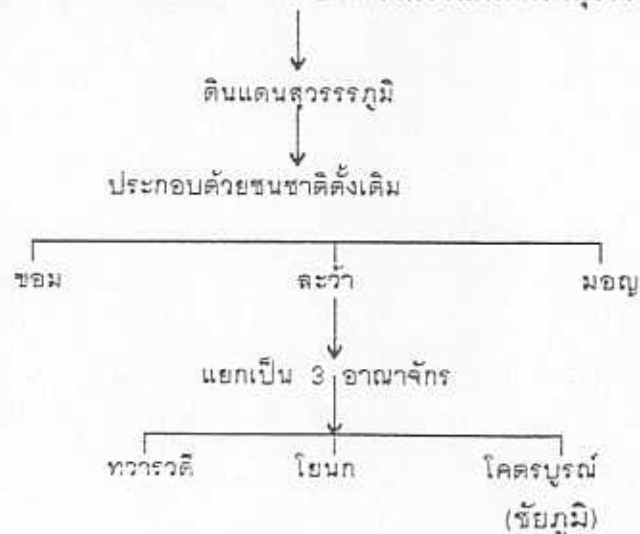
3.3 อารยธรรมที่ชาวพื้นเมืองถ่ายทอดไว้ให้แก่ชาวชัยภูมิจนถึงปัจจุบัน ที่ปรากฏ

หลักฐานชัดเจนได้แก่อะไร

3.4 ชุมชนในสมัยพระเจ้าตากสิน (ธนบุรี)เกี่ยวข้องกับชาวชัยภูมิมากที่สุด ได้แก่
ชุมชนใด เพราะเหตุใด

4. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่มชายหญิง และให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม สงัดตัวแทนออกมา
กลุ่มละ 5 คน เพื่อมารับ อุปกรณ์กิจกรรมการเล่นเกมต่อแผนภูมิ กลุ่มละ 1 ชุด ประกอบด้วย
บัตรคำ 6 บัตรคำได้แก่คำว่า ขอม มอญ ละว้า ทวารวดี โยนก โคตรบูรณ และแผ่นกระดาน
แม่เหล็ก โครงร่าง แผนภูมิ 1 แผ่น

แผนภูมิแสดงชนชาติดั้งเดิมและอาณาจักรในดินแดนสุวรรณภูมิ

5. การเล่นเกมต่อแผนภูมิมีข้อกำหนดคือ ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำบัตรคำมาติดบน
กระดานแม่เหล็กโครงร่าง แผนภูมิภายในเวลา 1 นาที

6. ครูให้นักเรียนช่วยกันตรวจแผนภูมิโดยใช้แผนภูมิในแผ่นพับเป็นแนวทาง

ขั้นสรุป

1. ครูเก็บแผ่นพับเรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์คืน
แล้วให้นักเรียนเขียนแผนภูมิ แสดงชนชาติดั้งเดิม และอาณาจักรในดินแดนสุวรรณภูมิในสมุดของ
นักเรียน

2. ร่วมกันสรุปประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์จากแผนภูมิ
โดยตอบคำถามดังนี้

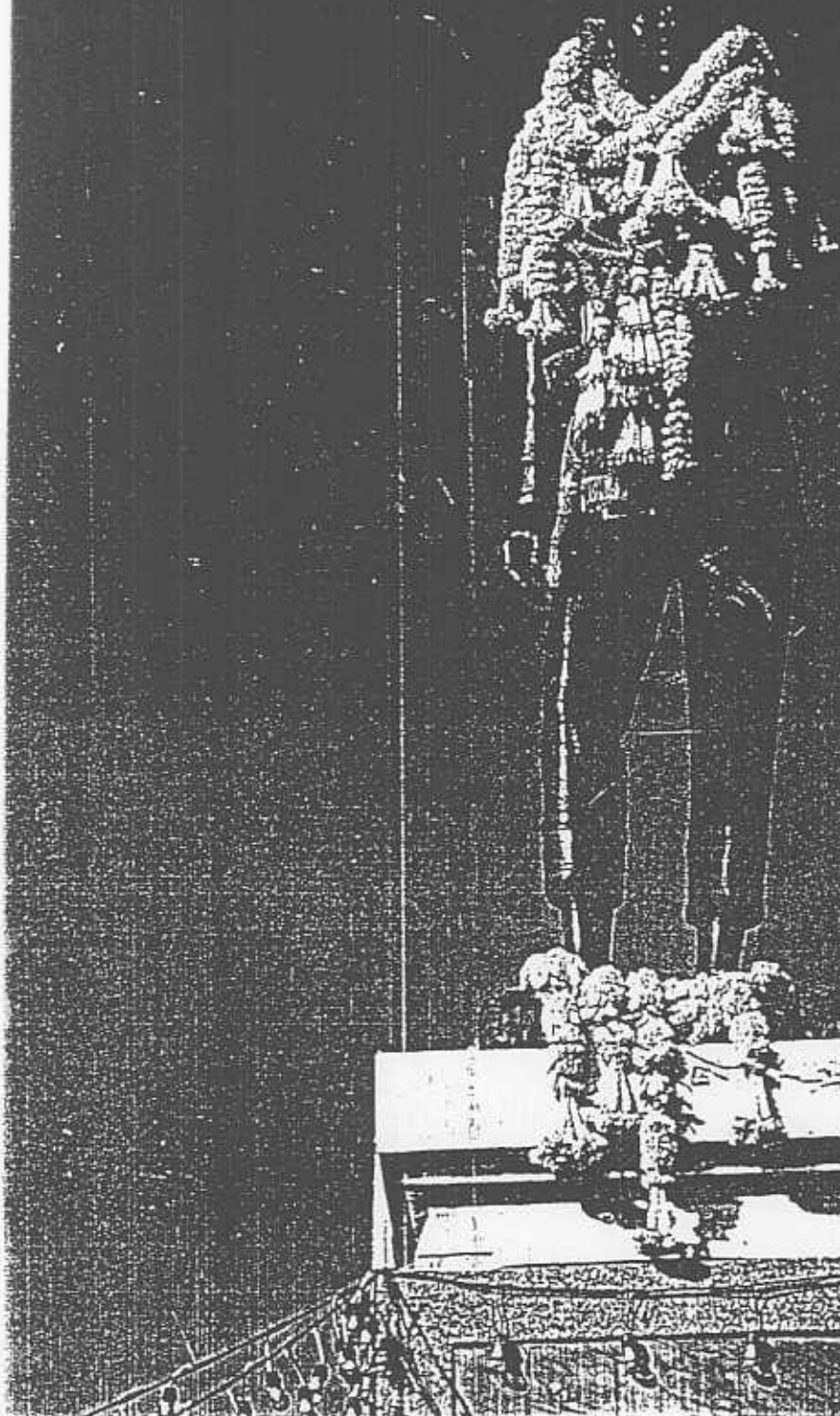
- 2.1 ชนชาติดั้งเดิมของจังหวัดชัยภูมิคือชนชาติใด
- 2.2 กลุ่มชนที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตจังหวัดชัยภูมิก่อนสมัยกรุงศรีอยุธยามาจากประเทศใด
- 2.3 การรวมกลุ่มของชาวชัยภูมิในอดีต ส่งผลดีทางวัฒนธรรมด้านใดบ้าง

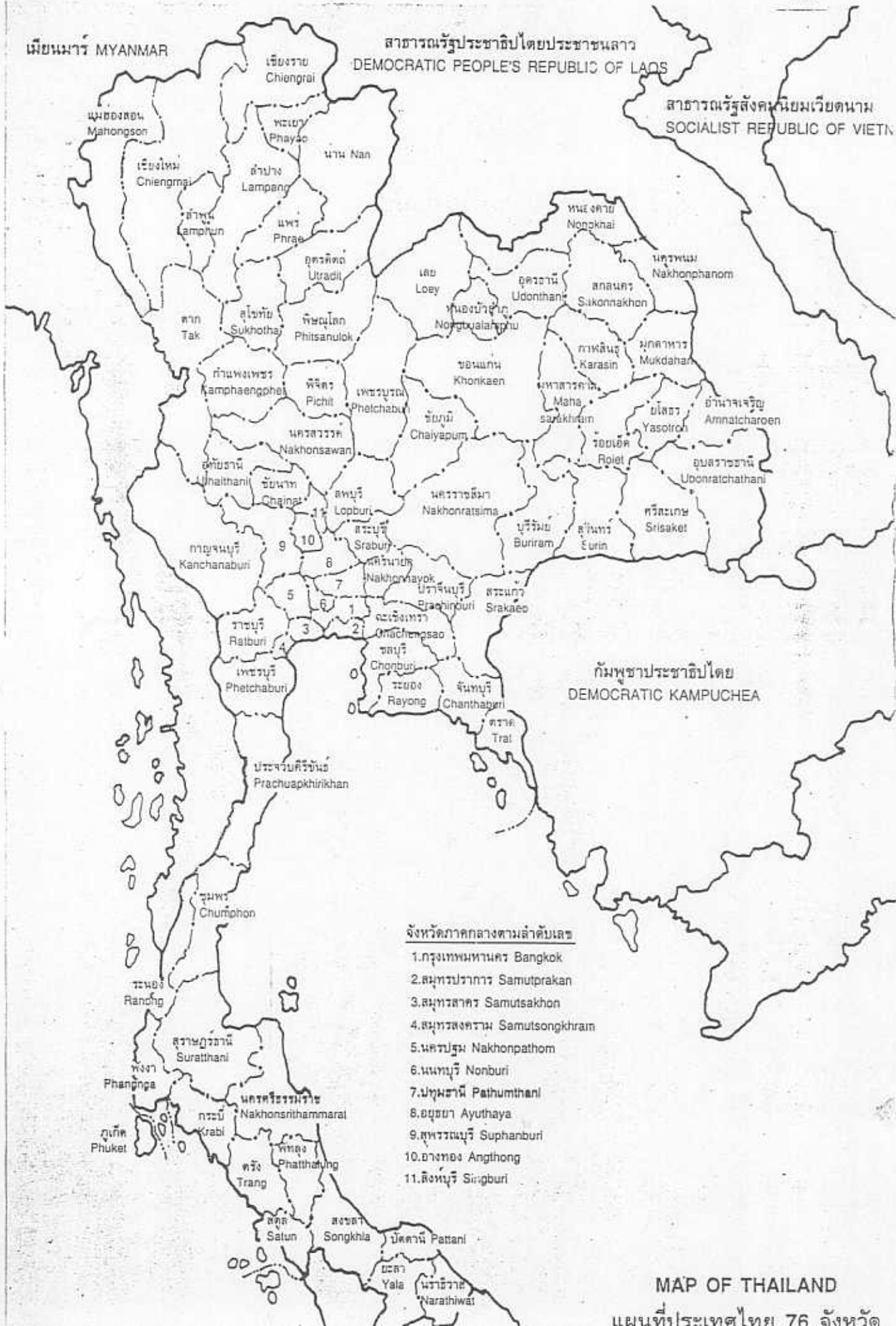
สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพโปสเตอร์พระยาภักดีชุมพล
2. แผนที่ประเทศไทย
3. สไลด์เรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
4. แผ่นพับเรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
5. ชุดเกมต่อแผนภูมิ

วัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การร่วมกิจกรรม

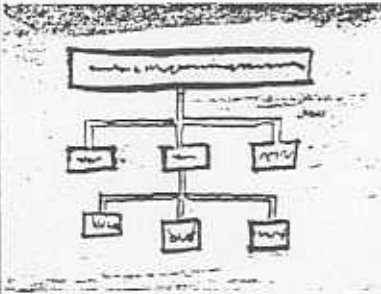

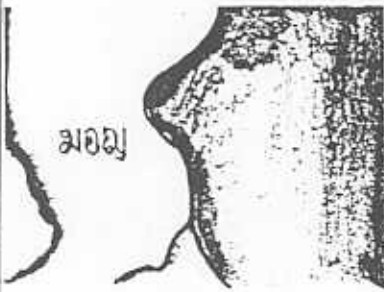
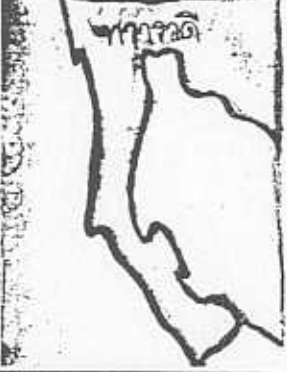

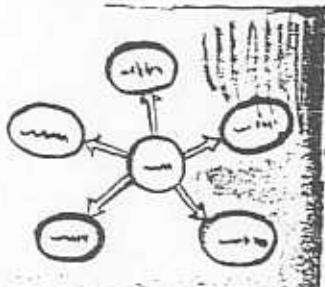
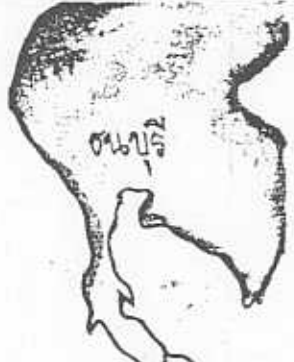
จังหวัดภาคกลางตามลำดับเลข

1. กรุงเทพมหานคร Bangkok
2. สมุทรปราการ Samutprakan
3. สมุทรสาคร Samutsakhon
4. สมุทรสงคราม Samutsongkhran
5. นครปฐม Nakhonpathom
6. นนทบุรี Nonburi
7. ปทุมธานี Pathumthani
8. อโยธยา Ayuthaya
9. สุพรรณบุรี Suphanburi
10. อ่างทอง Angthong
11. สิงห์บุรี Singburi

สไลด์ ประกอบเสียง
เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ

ภาพ	คำบรรยายประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ	หมายเหตุ
เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์	เรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์	ดนตรี โปงลาง
ภาพ นายวิเชษฐ พุทธรักษ์ เสียง นางศรีัญญา นิ่มเนียม	ภาพ นายวิเชษฐ พุทธรักษ์ เสียง นางศรีัญญา นิ่มเนียม	
	ดินแดนแถบสุวรรณภูมิ ก่า นาค ทมิฬ อาศัยอยู่ 3 ชนชาติ ด้วยกันคือ	
	XOM มีอาณาเขตอยู่ทางทิศตะวันออกของกลุ่มแม่น้ำโขงตอนใต้ คือประเทศกัมพูชาในปัจจุบัน	

ภาพ	คำบรรยายประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ	หมายเหตุ
 มอญ	มอญ มีอาณาเขตอยู่ทางทิศตะวันออกของกลุ่มแม่น้ำสาละวิน คือประเทศพม่า	
 ลัวะ	ลัวะ มีอาณาเขตตั้งอยู่ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา คือประเทศไทยในปัจจุบันและชนชาติลัวะ ได้รวมเอากลุ่มชน 3 กลุ่มชนด้วยกันคือ	
 ลัวะน้ำ	ลัวะน้ำ อยู่ทางตอนกลางของกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีชื่อว่าอาณาจักรทวารวดี ในเวลาต่อมา มีเมืองนครปฐม เป็นราชธานี	
 ลัวะน้ำ	ลัวะน้ำเหนือ มีอาณาเขตอยู่ทางตอนเหนือของแม่น้ำเจ้าพระยาจนถึงริมฝั่งแม่น้ำโขงหรืออาณาจักรโยนกมีเมืองนครพนมเป็นราชธานี	

ภาพ	คำบรรยายประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ	หมายเหตุ
	ละว้าทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของแม่น้ำเจ้าพระยาหรือเรียกว่าอาณาจักรโคตรบูรณ์ มีเมืองสกลนครเป็นราชธานีและจังหวัดชัยภูมิก็เป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรโคตรบูรณ์	
	เมื่อถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา มีชาวเวียงจันทน์ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานในแถบพื้นที่ของจังหวัดชัยภูมิ	
	ครั้นกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า เมืองชัยภูมิได้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนพิมาย โดยการนำของเจ้าพิมาย มีเมืองนครราชสีมาเป็นศูนย์กลาง	
	เมื่อพระเจ้าตากสินรวบรวมชุมนุมต่าง ๆ ได้สำเร็จ สถาปนากรุงธนบุรี ประวัติของจังหวัดชัยภูมิก็ไม่ได้กล่าวถึงตลอดระยะเวลา 15 ปี	

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

โดยนายวิเชษฐ พุทธิรักษ์

สมัยก่อนกรุงศรีอยุธยา

ดินแดนไทยในครั้งอดีตเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนที่เรียกว่า "ดินแดนสุวรรณภูมิ" หรือแหลมอินโดจีน ซึ่งประกอบด้วยชนชาติดั้งเดิม 3 ชนชาติ คือ

1. ขอม คือกลุ่มที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงของลุ่มแม่น้ำโขงตอนใต้ ปัจจุบันคือประเทศกัมพูชา
2. มอญ หรือรามัญ คือกลุ่มที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงของลุ่มแม่น้ำสาละวิน คือประเทศพม่าในปัจจุบัน
3. ละว้า คือกลุ่มที่อาศัยอยู่ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา คือประเทศไทยในปัจจุบัน ชนชาติละว้าที่อยู่ในประเทศไทย ได้แยกออกเป็น 3 อาณาจักร คือ
 - 3.1 อาณาจักรทวารวดี หรือละว้าใต้ อยู่ในภาคกลางของลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาแผ่ขยายถึงตะวันตก และตะวันออกเฉียงของไทยมีเมืองนครปฐมเป็นราชธานี
 - 3.2 อาณาจักรโยนก หรือละว้าเหนืออยู่ทางภาคเหนือของลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาจนถึงฝั่งแม่น้ำโขง มีเมืองนครพนมเป็นราชธานี
 - 3.3 อาณาจักรโคตรบูรณ์ หรือพนม อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของแม่น้ำเจ้าพระยา มีเมืองสกลนครเป็นราชธานี

สมัยกรุงศรีอยุธยา

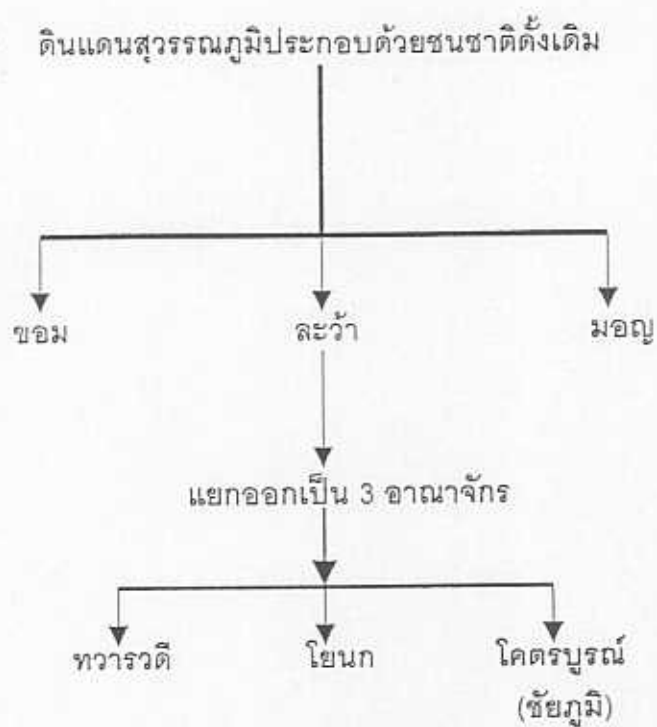
ในสมัยรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ระหว่าง พ. ศ. 2199-2231 จังหวัดชัยภูมิ มีประวัติหลักฐานการอยู่อาศัยของชุมชนเด่นชัด โดยประชากรได้อพยพมาจากเมืองเวียงจันทน์ผ่านช่องลामหมอ ข้ามลำชี มาตั้งบ้านเรือนและประกอบอาชีพทางการเกษตร ชาวพื้นเมืองชัยภูมิได้ถ่ายทอดอารยธรรมทางด้าน ภาษาพูด ภาษาเขียน (ตัวหนังสือที่เขียนใส่ใบลาน หรือหนังสือผูก) วรรณคดี และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ สู่ชนรุ่นหลัง และเมื่อประชากรอาศัยอยู่มาก สมเด็จพระนารายณ์มหาราช โปรดให้เมืองชัยภูมิขึ้นตรงต่อเมืองนครราชสีมา เพื่อความสะดวกในการปกครอง เป็นต้นมา

สมัยกรุงธนบุรี

เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียให้แก่พม่า เมื่อ พ. ศ. 2310 เมืองต่าง ๆ ได้แยกตัวเป็นเป็นอิสระรวม
ชุมนุมใหญ่ได้ 5 ชุมชน คือ

1. ชุมนุมเจ้าพระยาพิชัยโลก อาณาเขตตั้งแต่เมืองพิชัย ถึงเมืองนครสวรรค์
2. ชุมนุมเจ้าพระฝาง อาณาเขตเหนือเมืองพิชัยถึงเมืองแพร่ เมืองน่าน เมืองหลวงพระบาง
3. ชุมนุมเจ้านครศรีธรรมราช อาณาเขตทางตอนใต้ของแหลมมาลายู ถึงเมืองชุมพร
4. ชุมนุมเจ้าพิมายหรือกรมหมื่นเทพพิพิธ โอรสสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระพิมาย
เจ้าเมืองจรัลภักดีต่อราชวงศ์ จัยยกกรมหมื่นเทพพิพิธเป็นใหญ่มีอาณาเขตภาคตะวันออกเฉียง
เหนือถึงล้านช้าง (กัมพูชา) นครราชสีมา ชัยภูมิ จนถึงสระบุรี
5. ชุมนุมพระเจ้าตาก ตั้งตัวเป็นใหญ่ที่เมืองจันทบุรี ถึงเมืองชลบุรี เมื่อ พ. ศ. 2311
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ยกทัพปราบชุมนุมพิมายได้สำเร็จและทรงให้เมืองชัยภูมิขึ้นตรง
ต่อเมืองนครราชสีมา หลังจากนั้นในระยะเวลา 15 ปี สมัยกรุงธนบุรี ก็มีได้กล่าวถึงเรื่องราวของ
เมืองชัยภูมิอีกเลย

แผนภูมิแสดงชนชาติดั้งเดิมและอาณาจักรในดินแดนสุวรรณภูมิ

อนุสาวรีย์นี้เป็นอนุสาวรีย์ของใคร ตั้งอยู่บริเวณไหน
ของจังหวัดชัยภูมิ

อนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพล บนถนนบรรณาการ

เพราะเหตุใด จึงสร้างอนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพลภูมิ

เพื่อรำลึกถึงคุณงามความดีของพระยาภักดีชุมพล

พระยาภักดีชุมพล มีความสำคัญต่อชาวชัยภูมิอย่างไร

เป็นผู้ก่อตั้งและเจ้าเมืองคนแรก

นักเรียนทราบหรือไม่ว่าก่อนที่พระยาภักดีชุมพลจะมา
ตั้งถิ่นฐานเป็นปึกแผ่นในจังหวัดชัยภูมิ ได้เคยมีกลุ่ม
ชนดั้งเดิมที่อยู่ในดินแดนนี้มาก่อน ได้แก่ชนชาติใด

ชนชาติลาว

ดินแดนที่ตั้งจังหวัดชัยภูมิ ครั้งอดีตมีชื่อเรียกว่า
อย่างไร

ดินแดนสุวรรณภูมิ

อาณาจักรที่มีอำนาจเหนือจังหวัดชัยภูมิ

คืออาณาจักรใด

อาณาจักรโคตรบูรณ์

หลังจากกรุงศรีอยุธยาได้เสียกรุงแก่พม่าแล้ว จังหวัด
ชัยภูมิรวมตัวกับชุมชนใด

ชุมชนเจ้าพิมาย

เพราะเหตุใดเรื่องราวของจังหวัดชัยภูมิ จึงขาดหายไป
ในช่วงกรุงธนบุรี

เพราะชัยภูมิรวมอยู่กับนครราชสีมา

ดินแดนสุวรรณภูมิประกอบด้วยชนชาติใดบ้าง

ขอม มอญ ละว้า

อาณาจักรที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชัยภูมิมากที่สุด คือ
อาณาจักรใด

อาณาจักรโคตรบูรณ์

อารยธรรมที่ชาวพื้นเมืองถ่ายทอดไว้ให้แก่ ชาวชัชฎุมิ
จนถึงปัจจุบัน ที่ปรากฏหลักฐานชัดเจนได้แก่อะไร

ภาษาพูด ภาษาเขียน วรรณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณี

ชุมชนใดหลังจากเสียกรุงศรีอยุธยา ที่มีความสัมพันธ์
กับชาวชัชฎุมิมากที่สุดคือชุมชนใด

ชุมชนเจ้าพิมาย

คู่มือครู ชุดการสอนที่ 2

เรื่อง ความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในการใช้ชุดการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) ในจังหวัดชัยภูมิ เรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ควรศึกษารายละเอียด และขั้นตอนการใช้ชุดการสอน ดังนี้

1. ศึกษาและตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอน ซึ่งประกอบด้วย
 - 1) คู่มือครู
 - 2) แผนการสอนชุดการสอน เรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
 - 3) สื่อการสอนชุดการสอนประกอบด้วย บัตรคำ แผ่นพับ แผนที่โครงร่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แผนที่เส้นทางการย้ายเมือง และตั้งเมืองสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ กระดาษปรีปรีสีเมจิก แผนที่โครงร่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือขนาด A4 แบบทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ
2. บทบาทครู
 - 1) ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจ วิธีการใช้ชุดการสอนเรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ และเตรียมสื่อการสอนข้างต้น
 - 2) ครูควรค้นคว้าและอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เพิ่มเติม
 - 3) สอนตามแผนการสอนให้ครบทุกขั้นตอน คือ ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับการแบ่งกลุ่มครูแนะนำให้นักเรียนที่นั่งใกล้กันจับกลุ่มกันเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว และขั้นสรุปครูเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้ร่างเส้นทางการย้ายเมืองและเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย
 - 4) ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรม ครูควรให้การดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง และให้คำแนะนำพยายามให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมทุกคน
 - 5) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบท พร้อมทั้งเฉลยโดยใช้เวลา 10 นาที

3. บทบาทนักเรียน

บทบาทนักเรียนครูจะต้องเป็นผู้อธิบายให้นักเรียนทราบ ดังนี้

- 1) ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ให้ทันเวลาที่กำหนด
- 2) การแบ่งกลุ่มจะต้องใช้เสียงดังให้น้อยที่สุด และต้องรวดเร็ว พร้อมทั้งเลือก

หัวหน้ากลุ่ม

- 3) ตั้งใจตอบคำถามอย่างเต็มความสามารถ
- 4) ยกมือเมื่อต้องการเสนอแนวความคิด

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ เวลา 2 คาบ
หัวข้อย่อย ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
(แผนการสอนทดลอง)

ความคิดรวบยอด

จังหวัดชัยภูมิเริ่มก่อตั้งอย่างเป็นปึกแผ่น ตั้งแต่สมัยพระยาภักดีชุมพล (แล) และได้สืบสานความสามัคคี เลียสละ เพื่อความเจริญ ของจังหวัดชัยภูมิ มาจนถึงปัจจุบัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกสาเหตุการย้ายเมืองในอดีตได้
2. บอกประวัติความเป็นมาของพระยาภักดีชุมพล (แล) ได้
3. บอกผลงานที่ควรยกย่องของพระยาภักดีชุมพล (แล) ที่มีต่อจังหวัดชัยภูมิได้

เนื้อหา

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

เดิมพื้นที่ในเขตจังหวัดชัยภูมิ มีผู้คนอาศัยกระจัดกระจาย ขึ้นอยู่ในเขตการปกครองของเมืองนครราชสีมา เมื่อ พ.ศ. 2360 ได้มีกลุ่มชาวลาว จากเมืองเวียงจันทน์ นำโดย นายแล อดีตเป็นที่เลี้ยงราษฎรของเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ อพยพชาวลาว 100 ครอบครัว ข้ามลำน้ำโขง เดินทางผ่านเมืองชัยบุรี ประเทศลาวมาหยุดพักแรมที่หนองบัวลำภู เป็นเวลา 1 เดือน แล้วเดินทางผ่านช่องสามหมอข้ามลำน้ำชี ไปจนถึงลำตะคอง ในเขตบ้านน้ำขุ่นหนองฮีจาน หยุดตั้งครัวเรือน เป็นเวลา 2 ปี เกิดภาวะฝนทิ้งช่วง ผลผลิตได้รับความเสียหาย

จนมาถึง พ.ศ. 2362 นายแลและชาวบ้านได้เดินทางอพยพมาตั้งถิ่นฐานใหม่บริเวณบ้านโนนน้ำอ้อมกุดชีลอง เพราะเห็นว่าเป็นบริเวณนี้มีลำน้ำล้อมรอบเกาะใหญ่ เหมาะแก่การประกอบอาชีพ เมื่อรวบรวมชาวบ้านได้มากถึง 12 หมู่บ้านจึงตั้งชื่อเมืองว่า “ไชยภูมิ” ชาวบ้านได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน การทอผ้าด้าย ผ้าไหม การป้องกันตัวเองการชกมวย นายแลจึงได้นำผ้าที่ทอได้ไปถวายเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ และได้รับความชอบ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ขุนภักดีชุมพล (แล) ปกครองเมืองชัยภูมิขึ้นต่อเมืองเวียงจันทน์

เมื่อ พ.ศ. 2365 ขุนภักดีชุมพลเห็นว่าบริเวณที่ตั้งเมืองมีความคับแคบเนื่องจากประชากรมาก จึงย้ายเมืองมาตั้งที่ใหม่คือ ท้องที่ระหว่างบ้านหนองปลาเฒ่า กับบ้านหนองหลอด เนื่องจากมีหนองน้ำใหญ่เหมาะแก่การตั้งเมือง จึงตั้งชื่อบริเวณนี้ว่า บ้านหลวง

พ.ศ. 2366 ได้มีชาวบ้านกลุ่มหนึ่ง ไปขุดพบทองที่ภูชี้แถบบริเวณลำห้วยธาตุ (ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอกั๊กดีชุมพล) แลพบทองคำก้อนใหญ่ (ก้อนใหญ่) มีน้ำหนัก 1 ชั่ง ทางเจ้าเมืองอนุญาตให้ราษฎร ไปขุดทองได้ โดยเก็บภาษี 2 ส่วนจากทอง 5 ส่วน

พอมาถึงพ.ศ. 2367 ขุนภักดีชุมพล ได้นำทองคำก้อนใหญ่ พร้อมด้วยผ้าไหม ผ้าด้าย ไปถวาย เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์พอพระทัยมากจึงเลื่อน ตำแหน่งขุนภักดีชุมพล เป็นพระภักดีชุมพล ส่วนนางบุญมีภรรยาเป็น ท้าวบุญมี และในโอกาสนี้พระภักดีชุมพลทูลขอตั้งชื่อเมืองว่า ไชยภูมิ เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ ทรงอนุญาต และทรงมีใบบอกทูลเกล้ามายังกรุงเทพมหานคร ว่าพระองค์ได้ทรงตั้งเมืองไชยภูมิ และแต่งตั้งให้พระภักดีชุมพลปกครองเมือง ความทราบพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชโองการแต่งตั้งให้ พระภักดีชุมพล เป็นเจ้าเมืองชัยภูมิได้ และก่อนที่จะเข้ารับตำแหน่งให้กล่าวปฏิญาณ ตน 3 ข้อคือ ให้รักษาสัตย์ สงวนศักดิ์ รักษาบัล

และในปี พ.ศ. 2369 พระภักดีชุมพลได้เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว สรร้างความไม่พอพระทัยให้กับเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์เป็นยิ่งนัก จึงมีรับสั่งให้ พระภักดีชุมพลส่งชายฉกรรจ์ 500 คน ไปยังนครเวียงจันทน์ พระภักดีชุมพลคิดว่าเป็นการไม่สมควรที่เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ คิดจะก่อการกบฏ จึงมิได้ส่งชายฉกรรจ์ไปและในปีเดียวกันนี้เอง กองทัพเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ ได้กรีธาทัพข้ามลำน้ำโขง ตีเมือง กาฬสินธุ์ เขมราฐ ร้อยเอ็ด สุวรรณภูมิและฆ่าเจ้าเมือง จนมาถึงเมืองนครราชสีมา ได้เข้ามายึดเมือง และกวาดต้อนผู้คนได้อย่างง่ายเนื่องจากเจ้าเมืองไม่อยู่ และเมื่อทัพหลวงมาถึงยังทุ่งสัมฤทธิ์ ทหารลาวได้ฉลองชัย ชาวบ้านโดยการนำของคุณหญิงโม และกองทัพของพระภักดีชุมพลที่ชุมคอยที่อยู่ได้เข้าตีทัพหลวง และกองทัพหลวงได้แตกพ่ายกลับเวียงจันทน์

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบำเน็จความชอบให้ดำรงตำแหน่งเป็นพระยาภักดีชุมพล ความทราบถึงเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ โกรธมากจึงยกทัพมาจับตัวพระยาภักดีชุมพลในตอนดึก แล้วจึงเกลี้ยกล่อมให้ร่วมมือในการกบฏ พระยาภักดีชุมพลจุดเทียนหันหน้าไปทางกรุงเทพฯ แล้วประกาศว่า “เราเจ้าเมืองชัยภูมิ รักษาดีแต่ชีวิต ไม่เป็นกบฏเด็ดขาด ยอมสละชีวิตเพื่อความจงรักภักดี ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และชาติบ้านเมือง” ยิ่งทำให้เจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ไม่พอพระทัย จึงสั่งให้นำไปประหารชีวิตได้ทันมะขาม ริมหนองปลาเฒ่า

จนมาถึง พ.ศ. 2374 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเจ้าเมืองไชยภูมิ ขึ้นใหม่ให้ใช้ราชทินนามว่า “ภักดีชุมพล” เพื่อความเป็นสิริมงคลและเป็นขวัญกำลังใจในการปกครอง ทั้งหมดรวม 5 คนคือ

1. พระภักดีชุมพล (เกตุ) เดิมเป็นชาวเมืองพระนครศรีอยุธยาได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองชัยภูมิ เมื่อ พ.ศ. 2374 และได้ย้ายเมือง จากบ้านหลวงไปตั้ง ณ บ้านโนนปอปิด

2. พระภักดีชุมพล (เบี้ยว) เดิมดำรงตำแหน่ง หลวงปลัด ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองชัยภูมิเมื่อ พ.ศ. 2388

3. พระภักดีชุมพล (ทิ) เดิมดำรงตำแหน่ง หลวงวิเศษภักดี ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองชัยภูมิ เมื่อ พ.ศ. 2406 และย้ายเมืองจาก บ้านโนนปอปิดมายังบ้านหินตั้ง คือที่ตั้งศาลากลางในปัจจุบัน

4. พระภักดีชุมพล (บุญจันทร์) เดิมดำรงตำแหน่ง หลวงปลัด ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองชัยภูมิเมื่อ พ.ศ. 2418

5. พระภักดีชุมพล (แสง) เดิมดำรงตำแหน่ง หลวงภักดีสุนทรได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองชัยภูมิ เมื่อพ.ศ. 2431

เมืองไชยภูมิ เปลี่ยนการเขียนชื่อมาเป็น ชัยภูมิ เมื่อไร ไม่มีหลักฐานชัดเจนและการปกครองจังหวัดชัยภูมิ ได้เปลี่ยนในรูปมณฑลเทศาภิบาล จนถึงการปกครองในปัจจุบันจึงไม่มีผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงราชทินนามว่า ภักดีชุมพล อีกเลย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ใช้บัตรคำว่า ละว้า โคตรบูรณ เจ้าพิมาย ชองสามหมอ ดิบบนกระดาด กลุ่มนักเรียน 4 คน ให้นักเรียนแต่ละคนเล่าความสัมพันธ์ของคำแต่ละคำที่ มีต่อจังหวัดชัยภูมิเพื่อเป็นการทบทวน เนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้ว

ขั้นสอน

1. ครูแจกแผ่นพับ เรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ให้นักเรียนอ่าน 10 นาที จากนั้นครูตั้งคำถามบนกระดานให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1.1 เมืองชัยภูมิถือกำเนิดครั้งแรกในเขตของหมู่บ้านใด

1.2 บุคคลที่มีความสำคัญสามารถรวบรวมราษฎรได้เป็นปึกแผ่นคือใคร

1.3 พระยาภักดีชุมพล เดิมเป็นคนเชื้อชาติใด

1.4 อุปสรรคที่สำคัญอันเป็นสาเหตุที่ทำให้ต้องย้ายเมืองบ่อยครั้ง คือสาเหตุใด

1.5 เพราะเหตุใดเจ้าเมืองชัยภูมิคนต่อ ๆ มาจึงได้รับพระราชทาน ราชทินนามว่า
ภักดีชุมพล

1.6 นักเรียนคิดว่าการเดินทางของพระยาภักดีชุมพลมาทางด้านเมืองชัยบุรี นั้น
เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

2 ครูติดโครงร่างแผนที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือบนกระดาน และสุ่มนักเรียนให้ออกมาลาก
เส้นทางการเดินทางและการย้ายเมือง สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อนักเรียนลากเส้นการเดินทางและ
การย้ายเมืองชัยภูมิแล้วครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

2.1 นักเรียนคิดว่าอะไรคือปัจจัยหลัก ที่มีความเหมาะสมทางด้านสภาพแวดล้อมใน
การก่อตั้งเมืองชัยภูมิแต่ละครั้ง

2.2 ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์สมัยพระยาภักดีชุมพล นักเรียนจะยกย่องพระยา
ภักดีชุมพล จากเหตุการณ์ใด ด้วยเหตุผลใด

3 แบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่มกลุ่มละ 5 คน ตามเลขที่แล้วแจกกระดาษปรู๊ฟกลุ่มละ 1
แผ่น ให้นักเรียนเขียนแผนที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และลงเส้นทางการอพยพในการตั้งเมืองจาก
เมืองเวียงจันทน์ จนถึงการจัดตั้งเมืองชัยภูมิในปัจจุบัน

4 ครูติดแผนที่เส้นทางการเดินทางและการตั้งเมืองชัยภูมิบนกระดาน

5 นำผลงานที่นักเรียนลงเส้นทางบนแผนที่ ติดบนกระดาน ที่ละกลุ่มและให้นักเรียนทุก
คนช่วยกันตรวจแผนที่ยของแต่ละกลุ่มถ้ากลุ่มใดถูกต้องครบถ้วนได้คะแนน 10 คะแนน ถ้าผิด 1
แห่ง ตัดคะแนน 1 คะแนน กลุ่มใดได้คะแนนมากที่สุดถือว่ากลุ่มนั้นชนะ

ขั้นสรุป

ครูแจกแผนที่ โครงร่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้นักเรียนทุกคน แล้วให้นักเรียนฝึกลง
แผนที่ ที่ตั้งเมืองชัยภูมิในอดีตและลงเส้นการอพยพเมืองแต่ละครั้งจนถึงการจัดตั้งเมืองชัยภูมิใน
ปัจจุบัน แล้วสรุปโดยใช้คำถามดังนี้

1. เจ้าเมืองคนแรกของจังหวัดชัยภูมิ เดิมนั้นประกอบอาชีพอะไร

2. นักเรียนคิดว่าสถานที่ ที่มีความสัมพันธ์ทางด้านจิตใจต่อคนชัยภูมิ คือสถานที่
ใด เพราะเหตุใด

3. สิ่งใดบ่งบอกถึงภูมิปัญญา ของเจ้าเมือง ชัยภูมิจากการเลือกที่ตั้งเมือง

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ ละว้า โคตรบุรณ์ เจ้าพิมาย ชองสามหมอ
2. แผ่นพับประวัติความเป็นมา ของจังหวัดชัยภูมิสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
3. แผนที่โครงร่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. แผนที่เส้นทางการย้ายและตั้งเมืองสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
5. กระดาษปรีฟและสีเมจิก
6. แผนที่โครงร่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขนาด A4

วัดผลประเมินผล

1. ทำแบบทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การร่วมกิจกรรม

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

โดย นายวิเชษฐ พุทธรักษ์

เดิมพื้นที่ในเขตจังหวัดชัยภูมิ มีผู้คนอาศัยอยู่กระจัดกระจาย ขึ้นอยู่ในเขตการปกครองของเมืองนครราชสีมา เมื่อ พ.ศ. 2360 ได้มีกลุ่มชาวลาว จากเมืองเวียงจันทน์ นำโดยนายแล อดีตเป็นพี่เลี้ยงราชบุตรเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ อพยพชาวลาวรวม 100 ครอบครัว ข้ามแม่น้ำโขงเดินทางผ่านเมืองชัยบุรี ประเทศลาว มาหยุดพักแรมที่ลำตะคอง ในเขตบ้านน้ำซุ่นหนองอีจาน หยุดตั้งครัวเรือนเป็นเวลา 2 ปี เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงผลผลิตได้รับความเสียหาย

จนมาถึง พ.ศ. 2362 นายแล และชาวบ้านได้เดินทางอพยพมาตั้งถิ่นฐานใหม่บริเวณบ้านโนนน้ำอ้อมกุดซึลอง เพราะเห็นว่าเป็นบริเวณที่มีลำน้ำล้อมรอบเกาะใหญ่ เหมาะแก่การประกอบอาชีพ เมื่อรวบรวมชาวบ้านได้มากถึง 12 หมู่บ้าน จึงตั้งชื่อเมืองว่า "ไชยภูมิ" ชาวบ้านได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน การทอผ้าด้วยไหม การป้องกันตัวเอง การชกมวย นายแลจึงได้นำผ้าที่ทอได้ไปถวายเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ และได้รับความชอบแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ขุนภักดีชุมพล (แล) ปกครองเมืองชัยภูมิขึ้นต่อเมืองเวียงจันทน์

เมื่อ พ.ศ. 2365 ขุนภักดีชุมพลเห็นว่า บริเวณที่ตั้งเมืองมีความคับแคบเนื่องจากประชากรมาก จึงย้ายเมืองมาตั้งที่ใหม่ คือ ท้องที่ระหว่างบ้านหนองปลาเฒ่า กับบ้านหนองหลอต เนื่องจากมีหนองน้ำใหญ่เหมาะแก่การตั้งเมือง จึงตั้งชื่อบริเวณนี้ว่าบ้านหลวง

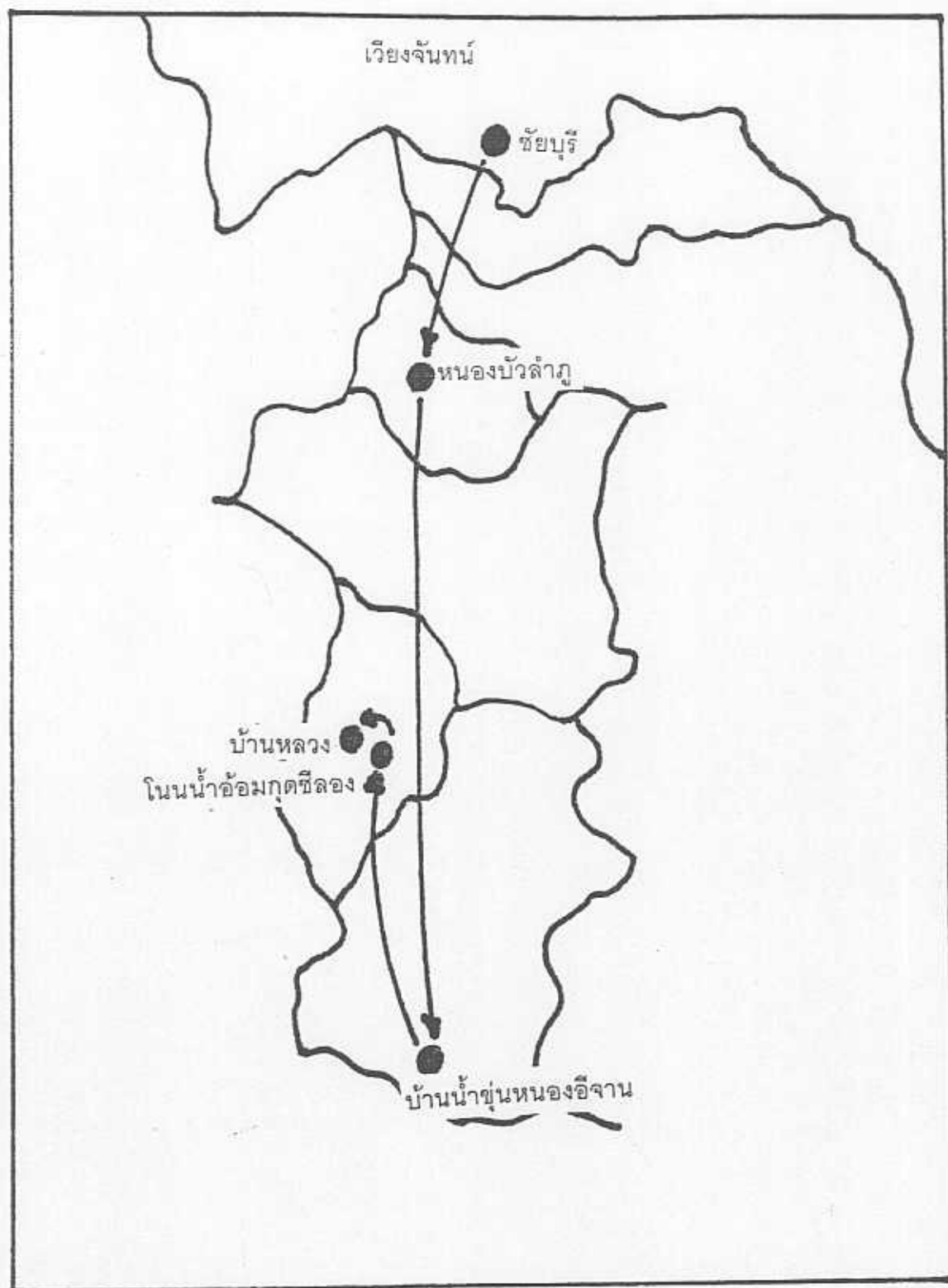
พ.ศ. 2366 ได้มีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งไปขุดพบทองที่ภูชี้เต้า บริเวณลำห้วยชาติ (ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอกักตุมพล) และพบทองคำก้อนโชโหล่ (ก้อนใหญ่) มีน้ำหนัก 1 ชั่ง ทางเจ้าเมืองอนุญาตให้ราษฎร ไปขุดทองได้โดยเก็บภาษี 2 ส่วน จากทอง 5 ส่วน

พอมายัง พ.ศ. 2367 ขุนภักดีชุมพล ได้นำทองคำก้อนโชโหล่พร้อมด้วยผ้าไหม ผ้าด้ายไปถวายเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ เจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์พอพระทัยมาก จึงเลื่อนตำแหน่งขุนภักดีชุมพล เป็นพระภักดีชุมพล ส่วนนางบุญมี ภรรยา เป็นท้าวบุญมี และในโอกาสนี้ พระภักดีชุมพลของตั้งชื่อเมืองว่า ไชยภูมิ เจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ ทรงอนุญาตและทรงมีใบบอกทูลเกล้ามามายังกรุงเทพมหานครว่า พระองค์ได้ทรงตั้งเมืองไชยภูมิ และแต่งตั้งให้พระภักดีชุมพลปกครองเมือง ความทราบ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงมีพระราชโองการแต่งตั้งให้พระภักดีชุมพลเป็นเจ้าเมืองชัยภูมิได้ และก่อนที่จะเข้ารับตำแหน่งให้กล่าวปฏิญาณตน 3 ข้อ คือ ให้รักษาสัตย์ สงวนศักดิ์ รักษาบัลลังก์

และในปี พ.ศ. 2569 พระภักดีชุมพล ได้เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว สร้างความไม่พอใจพระทัยให้กับเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ เป็นยิ่งนัก จึงมีรับสั่งให้พระภักดีชุมพล ส่งชายฉกรรจ์ 500 คน ไปยังนครเวียงจันทน์ พระภักดีชุมพลคิดว่าเป็นการไม่สมควรที่เจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์คิดจะก่อกบฏ จึงมิได้ส่งชายฉกรรจ์ไปและในปีเดียวกันนี้เอง กองทัพเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ ได้กรีธาทัพข้ามลำน้ำโขง ตีเมืองกาฬสินธุ์ เขมราฐ ร้อยเอ็ด สุวรรณภูมิ และฆ่าเจ้าเมือง จนมาถึงเมืองนครราชสีมา ได้เข้ายึดเมืองและกวาดต้อนผู้คนได้อย่างง่าย เนื่องจากเจ้าเมืองไม่อยู่ และเมื่อทัพลาวมาถึงยังทุ่งสัมฤทธิ์ ทหารลาวได้ฉลองชัย ชาวบ้านโดยการนำของคุณหญิงโม และกองทัพของพระภักดีชุมพลที่ชุมนุมอยู่ที่อยู่ได้เข้าตีทัพลาว และกองทัพลาวได้แตกพ่ายยกทัพกลับ เวียงจันทน์

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบำเหน็จความชอบให้ดำรงตำแหน่ง เป็นพระยาภักดีชุมพล ความทราบถึงเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์โกรธมากจึงยกทัพเข้ามาจับตัวพระยาภักดีชุมพลในตอนดึก แล้วจึงเกลี้ยกล่อมให้ร่วมมือในการกบฏ พระยาภักดีชุมพล ไม่ยอมเป็นกบฏ และทูลขอให้ปล่อยจากเครื่องจองจำ พระยาภักดีชุมพล จุดเทียนหันหน้าไปทางกรุงเทพมหานคร แล้วประกาศว่า "เราเจ้าเมืองชัยภูมิรักชาติแคชีวิต ไม่เป็นกบฏเด็ดขาด ยอมสละชีวิตเพื่อความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และชาติบ้านเมือง" ยิ่งทำให้เจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ไม่พอใจพระทัย จึงสั่งให้นำไปประหารชีวิตที่ดงมะขามริมหนองปลายเต่า

แผนที่แสดงเส้นทางการย้ายเมือง

แผนที่จังหวัดชัยภูมิแสดงที่ตั้งอำเภอ

ละว้า

โคตรบูรณ์

เจ้าพิมาย

ช่องสามหมอ

เมืองชัยภูมิถือกำเนิดครั้งแรก ในเขตของหมู่บ้านใด

บ้านโนนน้ำอ้อมกุดชีลอง

บุคคลที่มีความสำคัญ สามารถรวบรวมราษฎร ได้เป็น
ปึกแผ่นคือใคร

พระยาภักดีชุมพล

พระยาภักดีชุมพล เดิมเป็นคนเชื้อชาติใด

ลาว

อุปสรรคที่สำคัญอันเป็นสาเหตุที่ทำให้ต้องย้ายเมือง
บ่อยครั้ง คือสาเหตุใด

ความแห้งแล้งและประชากรหนาแน่น

เพราะเหตุใด เจ้าเมืองชัยภูมิคนต่อ ๆ มาจึงได้รับพระ
ราชทานราชทินนามว่า ภัคดีชุมพล

เพื่อตอบสนองคุณงามความดีของเจ้าเมืองคนแรกและความภาคภูมิใจ

นักเรียนคิดว่า การเดินทางของพระยาภัคดีชุมพลมา
ทางด้านเมืองชัยภูรินั้น เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุ
ใด

เหมาะสม / น้ำแห้ง

นักเรียนคิดว่า อะไรคือปัจจัยหลัก ที่มีความเหมาะสม
ทางด้านสภาพแวดล้อม ในการก่อตั้งเมืองชัยภูมิแต่
ละครั้ง

แหล่งน้ำ

ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์สมัยพระยาภักดีชุมพล นักเรียนจะยกย่องพระยาภักดีชุมพล จากเหตุการณ์ใด ด้วยเหตุผลใด

ยกทัพไปช่วยคุณหญิงโม / ช่วยเหลือชาติ

เจ้าเมืองคนแรกของจังหวัดชัยภูมิ เดิมนั้นประกอบอาชีพอะไร

รับราชการ

นักเรียนคิดว่าสถานที่ ที่มีความสัมพันธ์ทางด้านจิตใจ ต่อคนชัยภูมิ คือสถานที่ใด เพราะเหตุใด

หนองปลาเฒ่า / เป็นที่ประหารชีวิต

สิ่งใดบ่งบอกถึงภูมิปัญญา ของเจ้าเมืองชัยภูมิจากการเลือกที่ตั้งเมือง

การเลือกแหล่งน้ำอยู่ใกล้

แบบทดสอบ

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมข้อความในช่องว่างให้ได้ใจความที่สมบูรณ์

1. เมืองชัยภูมิเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรใด (โคตรบูรณ์)
2. ชาวชัยภูมิเมื่อครั้งอดีตได้ร่วมกันสร้างเอกลักษณ์ในด้านใดบ้างให้เป็นมรดกแก่ชนรุ่นหลัง
(ภาษาพูด ภาษาเขียน วรรณคดี และ ขนบธรรมเนียมประเพณี)
3. ชนชาติใดเป็นชนชาติแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในเขตจังหวัดชัยภูมิ (ลาว)
4. ภายหลังกรุงศรีอยุธยาแตกเมืองชัยภูมิได้รวมกลุ่มกับชุมชนใด (เจ้าพิมาย)
5. ในสมัยกรุงธนบุรีได้ส่งผลกระทบทางด้านใดกับเมืองชัยภูมิ (ประวัติศาสตร์ของเมืองชัยภูมิได้ขาดหายไป)
6. เหตุผลใดในการย้ายเมืองของพระยาภักดีชุมพล จากบ้านโนนน้ำอ้อมมุกดสีลองมายังบ้านหลวง
(ประชากรหนาแน่น)
7. ชุนภักดีชุมพลได้รับความชอบจากเจ้าอนุวงศ์เมืองเวียงจันทน์ให้เลื่อนตำแหน่งเป็นพระภักดีชุมพล เพราะเหตุใด (นำทองคำก้อนใหญ่ไปถวาย)
8. การพิจารณาภูมิประเทศในการตั้งเมืองแต่ละครั้งนายแลได้ยึดลักษณะภูมิประเทศเป็นอย่างไร
(มีแม่น้ำไหลผ่าน)
9. ชื่อเมืองชัยภูมิได้ตั้งให้สอดคล้องกับชื่อใดที่นายแลเดินทางผ่าน (เมืองชัยบุรี)
10. ชนชาติที่มีอิทธิพลแผ่ขยายในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือชนชาติใด (ละว้า)

คู่มือครูชุดการสอนที่ 3

เรื่อง บุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ

ในการใช้ชุดการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) ในจังหวัดชัยภูมิ เรื่องบุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ ควรศึกษารายละเอียดและขั้นตอนการใช้ชุดการสอน ดังนี้

1. ศึกษาและตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) คู่มือครู
- 2) แผนการสอนชุดการสอน เรื่องบุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ
- 3) สื่อการสอนชุดการสอน ประกอบด้วย ภาพนายชวน หลีกภัย นายอานันท์ ปันยารชุน พอเอกขวลิต ยงใจยุทธ แถบประโยคชื่อบุคคลสำคัญ ภาพพระยาภักดีชุมพล นายเหลือน คำวชิรพิทักษ์ พระสิลวราลังการ บัตรคำ แผ่นพับ กระดาษบุฟิ สี่เมจิก แบบทดสอบท้ายบท 10 ข้อ

2. บทบาทครู

- 1) ครูควรศึกษา และทำความเข้าใจ วิธีการใช้ชุดการสอน เรื่อง บุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ และเตรียมสื่อการสอนข้างต้น
- 2) ครูควรค้นคว้าและอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ เพิ่มเติม
- 3) สอนตามแผนการสอน ให้ครบทุกขั้นตอน คือ ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ชี้แจงประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุป ครูเป็นผู้นำในการอภิปราย และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอความคิดเห็นของกลุ่ม
- 4) ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรม ครูควรให้การดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง และให้คำแนะนำพยายามให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมทุกคน
- 5) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบทพร้อมเฉลยโดยใช้เวลา 10 นาที

3. บทบาทนักเรียน

บทบาทนักเรียนจะต้องเป็นผู้อธิบายให้นักเรียนทราบ ดังนี้

- 1) ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ให้ทันเวลาที่กำหนด
- 2) การแบ่งกลุ่มจะต้องใช้เสียงดัง ให้น้อยที่สุด และต้องรวดเร็ว พร้อมทั้งเลือก

หัวหน้ากลุ่ม

- 3) ตั้งใจตอบคำถามอย่างเต็มความสามารถ
- 4) ยกมือ เมื่อต้องการเสนอแนวความคิด

แผนการสอนที่ 3
เรื่อง บุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ
 (แผนการสอนทดลอง)

เวลา 2 คาบ

ความคิดรวบยอด

จังหวัดชัยภูมิ มีบุคคลสำคัญที่สมควรได้รับการยกย่อง ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำความคุณประโยชน์ ให้กับจังหวัดชัยภูมิ ควรให้อนุชนรุ่นหลังได้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียน เรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกประวัติ ของบุคคลสำคัญได้
2. บอกผลงานที่บุคคลสำคัญ ได้ทำไว้ให้แก่จังหวัดชัยภูมิได้
3. วิเคราะห์คุณธรรม จริยธรรม ที่เด่นชัดในการดำเนินชีวิต ของบุคคลสำคัญได้

เนื้อหา

ประวัติบุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ

บุคคลที่สร้างคุณประโยชน์ ให้กับจังหวัดชัยภูมิ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป มีคุณธรรม จริยธรรม สมควรเป็นแบบอย่างแก่อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา และนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติ ปฏิบัติตนคือ

1. พระยาภักดีชุมพล (แล)
2. นายเหลื่อ คำวชิรพิทักษ์
3. พระศีลวาลังการ

พระยาภักดีชุมพล (แล)

ชีวิต

พระยาภักดีชุมพล เป็นเจ้าเมืองคนแรก ของจังหวัดชัยภูมิเดิมชื่อแล เป็นชาวเมืองเวียงจันทน์ ภรรยาชื่อนุญมี บุตรชายชื่อทิ มีอาชีพรับราชการ เป็นพี่เลี้ยงราชบุตรเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ ลาออกจากราชการ เมื่อ พ.ศ. 2360 และได้รวบรวมราษฎร ช้ามลำน่านโขง ทางเมืองชัยบุรี

มาตั้งถิ่นฐานยังประเทศไทย ณ บ้านน้ำขุนหนองอีจาน(ปัจจุบันอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา) เป็นเวลา 2 ปี จึงย้ายมายังบ้าน โนนน้ำอ้อม กุดชีลอง ด้วยประชากรหนาแน่น จึงย้ายเมืองอีกครั้งมาตั้งระหว่างบ้านหนองปลาเผากับบ้านหนองหลอด ให้ชื่อใหม่ว่าบ้านหลวง

ด้วยความจงรักภักดี ได้นำผ้าทอ ไปถวายเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นขุน ภักดีชุมพล เมื่อถึง พ.ศ. 2367 ได้พบทองก้อนใหญ่ จากบ่อโซโหล์ จึงนำไปถวายเจ้าอนุวงศ์เวียง จันทน์ จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระภักดีชุมพล ต่อมาเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ก่อกบฏต่อกรุงเทพฯ พระภักดีชุมพลยกทัพไปช่วยเมืองนครราชสีมา พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่งพระยาภักดีชุมพล และในปีเดียวกัน เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ ได้จับพระยาภักดีชุมพล ประหารชีวิต ได้ตั้งมะขามริมหนองปลาเผ่า

ผลงาน

1. การปกครอง สามารถ รวมราษฎรได้ถึง 12หมู่บ้าน คือ บ้านสามพัน บ้านบุงคล้า บ้านกุดตุ้ม บ้านบ่อหลุม บ้านบ่อแก บ้านท่าเสี้ยน บ้านโพธิ์ บ้านโพธิ์นาล้อม บ้านโพธิ์หญ้า บ้านหนองใหญ่ บ้านหลุมโพธิ์ บ้านกุดไผ่ และตั้งชื่อเมือง ว่าไชยภูมิ แบ่งที่ทำการให้กับราษฎร ตามอาชีพโดยเป็นผู้จัดแบ่งพื้นที่เช่น จะร่อนทองก็ให้อยู่ลำน้ห้วยขาด ทอผ้า อยู่ในเมือง ทำนา ก็ ออกอยู่ริม แม่น้ำ พระยาภักดีชุมพลเป็นชายชาติทหาร ยอมพลีชีพเพื่อชาติ ตั้งคำกล่าวก่อนถูก ประหารว่า "เราเจ้าเมืองไชยภูมิ รักชาติแคชีวิต ไม่เป็นกบฏเด็ดขาด ยอมสละชีวิตเพื่อความจงรัก ภักดี ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และชาติบ้านเมือง"

2. การศาสนา พระยาภักดีชุมพล เป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เห็นได้จากการรับ เป็นประธานในงาน บุญพุทธสิมา วัดบึงคล้า ซึ่งทางวัดขาดปัจจัยเป็นที่ปลาทับลิ้มแก่ ราษฎรทั่วไป และรับเลี้ยงเพลพระ 50 รูป

จริยธรรมที่เป็นแบบอย่าง

1. ความเสียสละ คุณธรรมที่เด่นของพระยาภักดีชุมพล คือความเสียสละเป็นคุณธรรมที่ ช่วยให้สังคมได้อยู่เย็นเป็นสุข ราบรื่น และรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน จะเห็นได้จากการที่ ยอมสละ ชีวิตเพียงคนเดียวเพื่อรักษาชีวิตราษฎรทั้งเมือง เสียสละทรัพย์สิน ความสุขส่วนตัวในการปกครอง จึงถือได้ว่าคุณธรรมข้อนี้เหมาะสมที่จะยึดถือเป็นแบบอย่าง

2. ความกตัญญูกตเวที ความกตัญญูกตเวทีเป็นคุณธรรมที่พระยาภักดีชุมพลยึดถืออยู่ตลอดการดำเนินชีวิต ถึงแม้จะเป็นคนต่างชาติเมื่ออยู่ต่างประเทศก็จงรักภักดีมีความกตัญญูกตเวทีเสมอ เมื่ออยู่ในประเทศไทยกตัญญูกตเวทีต่อองค์พระมหากษัตริย์ไทย ดังนั้นคุณธรรมข้อนี้ควรนำไปประพฤติปฏิบัติอย่างยิ่ง

3. ความซื่อสัตย์ พระยาภักดีชุมพลเป็นบุคคล ที่ถือความซื่อสัตย์ สุจริตทั้งในหน้าที่การงาน คำพูด และแสดงออกด้วยการกระทำอย่างแน่วแน่ ทั้งกับประชาชนทั่วไป จึงเหมาะสมที่จะนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของนักเรียน

นายเหลื่อ คำขิรพิทักษ์

ชีวิต

นายเหลื่อ คำขิรพิทักษ์ เป็นครูผู้เปี่ยมคุณธรรม นักพัฒนาที่สำคัญของจังหวัดชัยภูมิ เกิดเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2452 บ้านตลาด ตำบลในเมือง อ.เมือง จ. ชัยภูมิ ภรรยาชื่อ นางแย้ม คำขิรพิทักษ์ มีบุตรธิดารวม 7 คน เป็นนักเรียนเก่าโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล การศึกษาสูงสุดคือ สอบไล่ได้ประโยคครูมัธยม (ป.ม.) ในอาชญาธิการนายเหลื่อเป็นครูประกอบคุณงามความดี และได้รับฉายาว่า “อาจารย์เฒ่า” ในด้านสังคมเป็นบุคคลที่ช่วยเหลือผู้อื่นโดยเสมอ แม้กระทั่งในงานมงคลสมรสของข้าราชการและประชาชนให้มากกว่า 600 คู่จนได้รับฉายาว่า “บุรุษสาธารณะ”

นายเหลื่อ ได้ถืออุดมคติในการดำเนินชีวิต คือความซื่อสัตย์ สุจริต ขยันหมั่นเพียร และตั้งใจบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม และยังสอนให้บุตรธิดาเป็นคนประหยัด ขยัน นายเหลื่อได้ให้ภรรยาและลูก ๆ ช่วยกันปลูกผักช่วยรายได้ให้กับครอบครัว แม้ว่าจะใกล้เกษียณอายุยังไม่มีบ้านเป็นของตนเองบรรดาลูกศิษย์จัดหาเงิน และสร้างบ้านให้ชื่อว่า บ้านกตเวทีตาอนุสรณ์ อยู่ใกล้วิทยาลัยเกษตรกรรม ชัยภูมิ เพื่อเป็นอนุสรณ์ที่ศิษย์มีต่อครู

ผลงาน

นายเหลื่อ เป็นผู้ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ และเสมอต้นเสมอปลาย จนได้รับความไว้วางใจ ให้ดำรงตำแหน่ง

1. ครูใหญ่โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล จังหวัดสกลนคร
2. อาจารย์ใหญ่โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล จนเกษียณอายุราชการ จังหวัดชัยภูมิ

3. ช่วยจัดงานมงคลสมรส และเป็นเกียรติในพิธีส่งตัวบ่าวสาวมากกว่า 600 คู่
4. ช่วยเหลือในคราวสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม วัดชัยภูมิกวามาราม
5. ช่วยเหลือในคราวสร้างศาลาการเปรียญ วัดชัยประสิทธิ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ได้รับ

- พ.ศ. 2492 เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
 พ.ศ. 2498 เบญจมาภรณ์ช้างเผือก เหรียญ ก.ป.ร.
 พ.ศ. 2500 จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย
 พ.ศ. 2508 จัตุรถาภรณ์ ช้างเผือก
 พ.ศ. 2511 ตริตราภรณ์ช้างเผือก
 เหรียญจักรพรรดิมาลา

จริยธรรมที่เป็นแบบอย่าง

1. ความซื่อสัตย์ คุณธรรมข้อนี้ นายเหลืดยึดถือเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตความเป็นครู ถึงแม้หน้าที่การงาน พอที่จะคิดโกงได้ แต่นายเหลืดยึดถือมีแค่กระทำ ยังคงประหยัดเพื่อรักษาความซื่อสัตย์สุจริต จึงทำให้เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนทุกสาขาอาชีพ เหมาะสมที่นักเรียนจะนำมายึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

2. ความซื่อสัตย์มีเพียง นายเหลืดยึดหลักคุณธรรม ความซื่อสัตย์มีเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพราะถือว่าคนเกิดมาด้วยความซื่อสัตย์มีเพียง ไม่อ้อมีองอเท่าชีวิตจะเจริญรุ่งเรือง และยังสอนคุณธรรมข้อนี้ ให้กับศิษย์ทุกคนเสมอ แม้จะช่วยงานสังคมเป็นอย่างมากแต่ก็มีแค่ละทิ้งความเป็นพ่อที่ดีเลย จึงควรคุณธรรมข้อนี้มาประพฤติปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3. นำเพื่อบุคคลเป็นประโยชน์แก่สังคม จากคำกล่าวว่าคุณครูคุณครูคุณครู นายเหลืดยึดใช้ความสามารถในทุก ๆ ด้าน ช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม ให้มีความสุข และยังช่วยศึกษาให้ลดภาระหนี้ความเห็นแก่ตัว สังคมจึงเป็นสุข ดังนั้นคุณธรรมข้อนี้เหมาะที่จะนำมาใช้เป็นอย่างยิ่ง ในยุคสังคมปัจจุบัน

พระศีลวาลังการ

ชีวิต

พระศีลวาลังการ เดิมชื่อนุญมา อุทัย เกิดเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2481 บุตรนายแหยม นางชุด อุทัย เป็นชาวตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า มีจิตใจรักสงบฝึกฝนพระธรรม คำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงขออนุญาต บิดามารดา บรรพชา ณ วัดทรงศิลา และอุปสมบทเมื่อ พ.ศ. 2503 ณ วัดมณีนิมิตวาส อำเภอบ้านเขว้า

เป็นผู้ที่สนใจใฝ่เรียนจนสามารถสอบได้เปรียญธรรม 6 ประโยคจากสำนักเรียนวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ความเมตตา เสียสละ ขยันและประหยัด มุ่งมั่นช่วยเหลือสังคม คืออุดมคติที่พระศีลวาลังการ ตั้งมั่นในการปฏิบัติ และยึดถือมาโดยตลอด

ผลงาน

- เป็นผู้เริ่มในการอนุรักษ์ป่าภูแลนคา โดยยึดธรรมะเป็นแนวปฏิบัติ
- ให้การศึกษาแก่เยาวชน ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ
- ผู้จัดการโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญ วัดชัยภูมิพิทักษ์
- หัวหน้าศูนย์ พระปริยัตินิเทศก์ ประจำจังหวัด
- มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนทุกปี
- มอบโค- กระบือ ให้แก่ราษฎรทุกปีมากกว่า 700 ตัว
- ก่อสร้างอาคารและเก็บอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- เป็นพระครูสัญญาบัตร ชั้นพิเศษที่ พระครูศรีพิพัฒนคุณ พ.ศ. 2534
- เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ที่พระศรีวาลังการ พ.ศ. 2539
- ดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดชัยภูมิพิทักษ์ (ปัจจุบัน)
- ดำรงตำแหน่ง รองเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์ที่ 1 (ปัจจุบัน)

จริยธรรมที่เป็นแบบอย่าง

1. ความเมตตา พระศรีวาลังการ ได้ยึดหลักธรรมของพุทธศาสนา เป็นหลัก ได้แผ่ความเมตตาแก่คนทั่วไป ยินดีให้อภัยเสมอ พลอยยินดีและแก้ไขปัญหาด้วยความรอบคอบ ทำให้สังคม อยู่อย่างปกติสุข ลดความเหินแกลได้ สมควรนำมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

2. ความเสียสละ เป็นคุณธรรมเพื่อความ ร่าเริงในสังคม รู้จักการเสียสละเพื่อลดความตระหนี่ ชี้นิยม ฝึกฝนต่อความพอใจ ในสิ่งที่มีพร้อมที่จะให้เสมอ คุณธรรมข้อนี้เหมาะสมที่นักเรียนจะยึดถือ

3. ความขยันและประหยัด เป็นคุณธรรมที่ช่วยส่งเสริมให้คนเรารู้จักคุณค่าของทรัพยากร และฝึกการเป็นคนที่มีนิสัยทำงานสม่ำเสมอไม่ทอดทิ้ง ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค ไม่ท้อแท้ย่อท้อ ท่านยังอบรมให้ญาติโยม กระทำการประหยัดอยู่เสมอ นับว่าคุณธรรมข้อนี้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันอย่างยิ่ง

4. มุ่งมั่นช่วยเหลือสังคม การเป็นคนที่มีสมบูรณ์ จะต้องช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้ได้ รับความสุขโดยทั่วกัน รู้จักแบ่งเบาภาระของสังคม ช่วยสานสร้างสิ่งดีงามให้ส่วนรวม คุณธรรมข้อนี้จึงมีความหมายต่อความเป็นคนอย่างยิ่ง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนดูภาพบุคคลต่อไปนี้ นายอานันท์ ปันยารชุน พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายชวน หลีกภัย แล้วตั้งประเด็นคำถามดังนี้

1. บุคคลในภาพเป็นใครบ้าง
2. บุคคลเหล่านี้มีความสำคัญอย่างไร
3. บุคคลเหล่านี้ทำอะไรที่เป็นประโยชน์ให้กับประเทศชาติ
4. นักเรียนทราบหรือไม่ว่าบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่จังหวัดชัยภูมิมีใครบ้าง

ขั้นสอน

1. ครูนำแถบประโยคชื่อบุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ พระยาภักดีชุมพล นายเหลื่อ คำวชิรพิทักษ์ พระศีลวราลังการ ดิถบนกระดานเพื่อให้นักเรียนทราบว่า บุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ ที่นักเรียนควรทำความรู้จักมีใครบ้าง

2. แจกแผ่นพับเรื่องประวัติ บุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิให้นักเรียนทุกคนศึกษาในเวลา 15 นาที ครูเขียนหัวข้อที่จะให้ศึกษาบุคคลสำคัญของจังหวัดชัยภูมิในด้านต่าง ๆ เพื่อ เป็นแนวทางในการศึกษาจากแผ่นพับ ในครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ความสำคัญของบุคคลเหล่านี้

2.2 ผลงานที่บุคคลเหล่านี้ ได้สร้างให้กับจังหวัดชัยภูมิ

2.3 คุณธรรม จริยธรรมที่ควรยกย่อง

3. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ตามบัญชีเรียกชื่อ นำภาพบุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิติดบนกระดาน ให้แต่ละกลุ่ม จับฉลากเลือกชื่อบุคคลสำคัญ และส่งตัวแทนออกมาเขียนผลงาน และคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นแบบอย่าง ของบุคคลสำคัญให้เวลา 2 นาที

4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายประวัติบุคคลสำคัญทั้ง 3 คนในหัวข้อต่อไปนี้

4.1 บุคคลสำคัญท่านใด ที่แสดงออก ถึงความเสียสละ อย่างแน่วแน่ และจากเหตุการณ์ใด

4.2 บุคคลสำคัญทั้ง 3 ท่านมีคุณธรรม จริยธรรม ข้อใดบ้างที่เด่นชัด และสามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์ในสภาพสังคมปัจจุบัน

4.3 ในขณะที่สภาพเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ นักเรียนคิดว่าคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลสำคัญท่านใด ที่ควรเป็นแบบอย่างในการยึดถือปฏิบัติ

4.4 ให้นักเรียนยกตัวอย่างการนำคุณธรรม จริยธรรม ของบุคคลสำคัญที่นักเรียนสามารถนำมาปฏิบัติได้

5. แจกบัตรคำที่แสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมชื่อบุคคลสำคัญได้แก่ พระยาภักดีชุมพล นายเหลื่อ คำวชิรพิทักษ์ พระศีลวราลังการ ความเสียสละ ความกตัญญูกตเวที ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม ความเมตตา ความเสียสละ ความขยัน ความประหยัด การมุ่งมั่นช่วยเหลือสังคมให้กับนักเรียน 14 คนโดยการสุ่ม บอกให้นักเรียนที่ได้รับบัตรคำรวมกลุ่มกันโดยใช้เวลา 1 นาทีให้มีความสัมพันธ์ระหว่างชื่อบุคคลสำคัญ กับคุณธรรมจริยธรรม เมื่อจับกลุ่มแล้วจะได้ข้อความดังนี้

5.1 พระยาภักดีชุมพล ความเสียสละ ความกตัญญูกตเวที ความซื่อสัตย์

5.2 นายเหลื่อ คำวชิรพิทักษ์ ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

5.3 พระศีลวราลังการ ความเมตตา ความเสียสละ ความขยัน ความประหยัด การมุ่งมั่นช่วยเหลือสังคม

6. นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง ให้แต่ละกลุ่มที่รวมกันนั้นมีความสัมพันธ์เหมือนข้อ

5.1, 5.2, และ 5.3

7. แจกกระดาษปรีฟพร้อมลิเมจิก ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (ที่ แบ่งไว้ในข้อ 3) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเสนอคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ ที่สามารถนำมาใช้ในสภาพสังคมปัจจุบันได้ดี พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบในเวลา 10 นาที

ขั้นสรุป

นำกระดาษปรีฟที่นักเรียนเสนอแนวทางการนำคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลสำคัญไปใช้ ติดบน กระดาน และช่วยกันสรุป ความสำคัญของบุคคลสำคัญ ผลงาน คุณธรรม จริยธรรมของบุคคลสำคัญ

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพนายชวน หลีกภัย นายอานันท์ ปันยารชุน พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ
2. แถบประโยคชื่อบุคคลสำคัญ พระยาภักดีชุมพล นายเหลื่อ คำวชิรพิทักษ์ พระศิลาหลวงการ
3. ภาพพระยาภักดีชุมพล นายเหลื่อ คำวชิรพิทักษ์ พระศิลาหลวงการ
4. บัตรคำ คุณธรรม จริยธรรม ชื่อบุคคล สำคัญ
5. แผ่นพับประวัติบุคคลสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ
6. กระดาษปรีฟและลิเมจิก

วัดผลประเมินผล

1. ทำแบบทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การร่วมกิจกรรม

